

**UCHWAŁA NR LXII/479/2023
RADY MIEJSKIEJ W PRÓSZKOWIE**

z dnia 21 grudnia 2023 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024 – 2026

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2023r., poz. 40 z późn.zm.), art. 176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz.U. z 2023r., poz. 1426 z późn. zm.), Rada Miejska w Prószkowie uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024–2026, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Prószkowa.

§ 3.

Uchwała podlega ogłoszeniu na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Prószkowie.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem 01.01.2024r.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Prószkowie

Lucjan Dzumla

Załącznik do uchwały Nr LXII/479/2023
Rady Miejskiej w Prószkowie
z dnia 21 grudnia 2023 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY

NA LATA 2024 – 2026

GMINA PRÓSZKÓW

Wprowadzenie

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Prószków na lata 2024 – 2026 powstał w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Program ten jest dokumentem opracowanym w celu realizacji przez wspólnotę samorządową konstytucyjnej zasady udzielania szczególnej pomocy rodzinie i dziecku.

Rodzina jest pierwszym i fundamentalnym środowiskiem życia dziecka. Mówi się o niej jako podstawowej komórce społecznej, w której odbywa się wychowanie oraz opieka nad dzieckiem. Dopóki realizacja funkcji opiekuńczo – wychowawczej przez rodziców jest prawidłowa, zapewniająca dziecku ochronę praw i wszechstronny rozwój, rodzina jest najwłaściwszym miejscem harmonijnego rozwoju młodego człowieka.

Jednym z najważniejszych celów rodziny winna być dbałość, aby warunki socjalno – bytowe i atmosfera wychowawcza, w jakich przebywa dziecko były jak najlepsze.

Zdarza się jednak, że w rodzinie występują różne sytuacje wskazujące na niewłaściwe zachowania i postawy rodzicielskie oraz pewne elementy ukazujące niestosowność różnych sytuacji życia rodzinnego. Jeżeli w życiu codziennym, sytuacje negatywne nasilają się, to wówczas można stwierdzić, że rodzina nie spełnia należycie powierzonych jej funkcji. Staje się rodziną dysfunkcyjną w której występuje niedostatek w zaspakajaniu potrzeb biologicznych, rozwojowych i uczuciowych oraz dezorganizacja całego środowiska wychowawczego, społecznego, a także emocjonalnego. Rodzina dysfunkcyjna nie wywiązuje się w pełni z obowiązków wobec własnych dzieci, zaniedbując realizację funkcji oraz stwarza zagrożenia.

Nierzadko problemy występujące w rodzinach dysfunkcyjnych są bardzo złożone. W celu zapewnienia odpowiedniego wsparcia konieczne jest podjęcie działań interdyscyplinarnych tj.:

- diagnoza sytuacji rodziny,
- analiza przyczyn pojawiających się kryzysów,
- rozwijanie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziców,
- przeciwdziałanie marginalizacji,
- dążenie do integracji rodziny.

Instytucjonalne formy wsparcia powinny mieć charakter pomocniczy tj. uwzględniać zasoby własne rodziny oraz jej aktywny udział. Oddziaływania takie pozwolą odzyskać rodzinom poczucie własnej sprawczości i powrócić do prawidłowego wykonywania zadań i funkcji.

Działania instytucji powołanych do pracy na rzecz rodzin powinny być zintegrowane, ponieważ problemy występujące w rodzinie są złożone i wymagają interdyscyplinarnej współpracy. Przemoc w rodzinie, choroba alkoholowa, niewydolność wychowawcza rodziców, to główne problemy, które dezorganizują funkcjonowanie rodziny.

Głównym założeniem programu jest tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny poprzez system profilaktyki oraz wsparcie rodzin, które przeżywają problemy opiekuńczo – wychowawcze.

W świetle założeń ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, pomoc rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny, a zmiana sytuacji rodziny powinna odbywać się w oparciu o zasadę wzajemnej współpracy, z wykorzystaniem potencjału rodziny oraz środowiska lokalnego.

Podstawy prawne

Gminny Program Wspierania Rodziny i zadania w nim zawarte, które podlegać będą realizacji, są spójne z kierunkami działań przyjętymi w szczególności w następujących aktach prawnych:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej,
- Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- Ustawa o pomocy społecznej,
- Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Realizatorzy i partnerzy

Realizatorami Programu są w szczególności:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Prószkowie,
- Urząd Miejski w Prószkowie,
- Ośrodek Kultury i Sportu w Prószkowie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej,
- Placówki Oświatowe,
- Placówki służby zdrowia,
- Parafie.

Diagnoza sytuacji rodzin w Gminie Prószków.

Liczba wydanych decyzji.

Liczba wydanych decyzji w roku	Pomoc społeczna	Świadczenia rodzinne Fundusz alimentacyjny
2019	514	354
2020	492	296
2021	610	285
2022	509	183

Typy rodzin objętych pomocą społeczną w 2022r.

Wyszczególnienie	Liczba rodzin	
	Ogółem	Liczba osób w rodzinach
RODZINY OGÓŁEM	117	181
Rodziny z dziećmi	11	39
Rodziny niepełne	6	16
Rodziny emer. i rencist.	87	127

Główne powody przyznania pomocy w 2022r.

Powód trudnej sytuacji	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	10	13
Potrzeba ochrony macierz.	5	21
Bezrobocie	17	27
Bezdomność	1	1
Niepełnosprawność	57	92
Długotrwała lub ciężka choroba	79	113
Bezradność w spraw. opiek. wych.	5	16

Rodziny korzystały m.in. z następujących form pomocy:

- Zasiłki celowe,
- Zasiłki okresowe,
- Świadczenie pieniężne na zakup żywności,
- Posiłki dla dzieci w szkole.

Wśród rodzin ubiegających się o wsparcie w ramach pomocy społecznej długotrwała choroba, niepełnosprawność oraz bezrobocie były głównymi powodami udzielania pomocy.

Z danych Miejskiego Ośrodka Pomocy w Prószkowie wynika, iż na koniec 2022r. gmina ponosiła odpłatność za pobyt dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, która dotyczyła 6 dzieci.

Organizacja wspierania rodziny

Stosując ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy mieć na względzie prawo dziecka do:

- wychowania w rodzinie, a w razie konieczności wychowania dziecka poza rodziną,
- opieki i wychowania w rodzinnych formach pieczy zastępczej,
- utrzymywania kontaktów z rodzicami,
- stabilnego środowiska wychowawczego,
- kształtowania rozwoju uzdolnień, zainteresowań, przekonań oraz zabawy i wypoczynku.

Jednym z ogniw wspierania rodzin jest powołany zespół interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy. Zespół interdyscyplinarny działa na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy oraz porozumień zawartych pomiędzy burmistrzem a podmiotami, o których mowa w ustawie. Ustawa ta została zmieniona w 2023r. Jej nazwa otrzymała brzmienie „ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej”. Zgodnie ze zmianami wprowadzonymi ustawą został powołany nowy zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Prószków, który tworzą przedstawiciele instytucji wskazani w ustawie.

W przypadku podejrzenia przemocy w rodzinie prowadzona jest procedura „Niebieska Karta”. Formularze dotyczące podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie, założone w 2022r. w Gminie Prószków, dotyczyły 17 rodzin. Kontynuowano rozpoczęte w poprzednich latach procedury „ Niebieskie Karty” u 9 rodzin. Łącznie prowadzono procedurę na podstawie

26 kart, które odnosiły się do 22 rodzin. Procedura ta została zakończona u 10 rodzin, z tego na skutek ustania przemocy oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy – u 9 rodzin oraz w 1 rodzinie ze względu na brak zasadności podejmowanych działań.

Na terenie Gminy Prószków działa również punkt pomocy psychologicznej. Mieszkańcy Gminy mają możliwość korzystania z pomocy psychologicznej. Do punktu zgłaszają się osoby wymagające wsparcia w zakresie rozwiązywania konfliktów, problemów rodzinnych oraz uzależnień. Pomoc udzielana jest bezpłatnie.

Stosując ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, należy mieć na względzie m.in. prawo dziecka do: wychowania w rodzinie, a w razie konieczności wychowywania w rodzinnych formach pieczy zastępczej, jeśli jest to zgodne z dobrem dziecka. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej kładzie nacisk na wzmocnienie roli rodziny poprzez pracę z rodziną, pomoc rodzinie, a dopiero w dalszej kolejności, gdy te działania nie odnoszą skutków, wprowadza system pieczy zastępczej.

Zgodnie z artykułem 191 ust. 9 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka, przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, ponosi odpowiednie wydatki w wysokości: 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej. Zgodnie z artykułem 191 ust. 10 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w przypadku umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka, przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, ponosi odpowiednio wydatki w wysokości 10% w pierwszym, 30% w drugim i 50% w trzecim i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej. Gmina Prószków w 2022r. poniosła wydatki związane z umieszczeniem dzieci w rodzinie zastępczej w wysokości 17 349,29 zł. Gmina nie poniosła wydatków związanych z umieszczeniem dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych. Wspieranie rodziny jest prowadzone za zgodą rodziny oraz z jej aktywnym udziałem. Na podstawie art. 8 ust. 1 w/w ustawy, rodzinie przeżywającej trudności wójt, burmistrz, prezydent zapewnia wsparcie, które polega w szczególności na analizie sytuacji rodzinnej i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu, podniesieniu świadomości w zakresie funkcjonowania rodziny, przeciwdziałaniu marginalizacji rodziny.

Ogromną rolę w realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej odgrywa profilaktyka i edukacja. Realizatorzy i partnerzy Gminnego Programu Wspierania Rodziny starają się poprawić sytuację rodzin poprzez systematyczną pracę z rodzinami wymagającymi wsparcia, ograniczanie patologii społecznych, minimalizowanie negatywnych zachowań.

Aby podejmowane działania były skuteczne, należy położyć nacisk na utrzymanie dzieci w ich naturalnym środowisku, wzmocnić działania profilaktyczne, doskonalić metody pracy z rodziną, współpracować z instytucjami oraz podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, a jeżeli z analizy sytuacji w rodzinie wyniknie konieczność wsparcia rodziny poprzez przyznanie asystenta – przyznać asystenta rodziny, którego zadaniem jest wzmocnienie roli rodziny poprzez prowadzenie systematycznej, bezpośredniej pracy z rodziną. Asystent rodziny wspiera rodziny w ich prawidłowym funkcjonowaniu. W 2022r. w Gminie Prószków wsparciem asystenta objętych było 5 rodzin, w których przebywało 10 dzieci.

Adresaci programu

- Rodziny przeżywające trudności w opiece i wychowywaniu dzieci,
- Rodziny dotknięte przemocą, uzależnieniami, dziećmi i młodzieżą, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki,
- Przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci.

Cele programu

Głównym celem programu jest pomoc rodzinom zamieszkującym teren Gminy Prószków w stwarzaniu optymalnych warunków do wychowania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo – wychowawczych.

Cele szczegółowe to:

- Podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodzin,
- Wspieranie rodzin niewydolnych wychowawczo w celu przywrócenia prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie,
- Współpraca z instytucjami działającymi na rzecz rodziny i dziecka,
- Budowa bezpieczeństwa socjalnego,
- Wspomaganie dziecka w środowisku szkolnym,
- Wsparcie w rozwijaniu umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny,

- Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

W celu osiągnięcia zamierzonych celów konieczne jest współdziałanie osób i jednostek organizacyjnych z terenu gminy działających na rzecz rodziny i dzieci, bowiem wyłącznie praca zespołowa stanowić będzie pełne i kompleksowe wsparcie.

Przewidywane rezultaty

Spodziewane efekty:

- Polepszenie sytuacji dziecka i rodziny,
- Wzmocnienie lub przywrócenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego,
- Ograniczenie patologii społecznej,
- Zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

Założenia programu

Kluczowym założeniem Programu jest stworzenie spójnego systemu pracy opiekuńczo – wychowawczej, dzięki któremu zwiększą się szanse dzieci z zaniedbanych środowisk bez konieczności zrywania więzi z rodziną. Założeniem Programu jest także stworzenie systemu wspierania rodzin poprzez działania, które mają służyć:

- wspieraniu potencjału rozwojowego rodziny,
- wzmocnieniu systemu gwarantującego prawidłowy proces wychowawczy oraz ochronę dzieci przed marginalizacją i wykluczeniem,
- poprawie sytuacji dziecka w środowisku szkolnym, wspieraniu uczniów wymagających pomocy,
- zwiększeniu poziomu bezpieczeństwa dzieci, młodzieży i rodziny poprzez prowadzenie działań profilaktycznych.

Najważniejsze działania to:

- edukowanie rodziców,
- wspieranie poprzez poradnictwo,
- bezpośredni kontakt z rodziną,
- pomoc materialna,
- pomoc długofalowa /asystent rodziny.

Zadania

ZADANIA DO REALIZACJI	TERMIN REALIZACJI	REALIZATORZY
Prowadzenie działalności profilaktycznej i edukacyjnej na rzecz dzieci i rodzin	2024-2026	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji programu
Udzielanie wsparcia i pomocy rodzinie przeżywającej problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej	2024-2026	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji programu
Doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz rodziny	2024-2026	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji programu
Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinach zastępczych, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej	2024-2026	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Prószkowie
Organizacja czasu wolnego	2024-2026	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji programu
Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej	2024-2026	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Prószkowie
Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniem, motywowanie do podjęcia leczenia ze szczególnym uwzględnieniem rodzin z dziećmi	2024-2026	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji programu
Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny	2024-2026	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Prószkowie
Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej	2024-2026	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji programu
Umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego – psycholog, prawnik	2024-2026	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji programu
Zapewnienie pomocy osobom doznającym przemocy	2024-2026	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji programu
Sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny	2024-2026	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Prószkowie

W pracy z rodziną ważna jest profilaktyka. Zakłada się zatem kluczową rolę pracownika socjalnego oraz asystenta rodziny, którego zadania będą polegały na:

- opracowaniu i realizacji planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,

- udzielaniu pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
- udzielaniu pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych,
- udzielaniu pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych,
- udzielaniu pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi,
- wspieraniu aktywności społecznej rodzin,
- motywowaniu członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
- udzielaniu pomocy w poszukiwaniu podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej,
- podejmowaniu działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin,
- sporządzaniu na wniosek sądu opinii o rodzinie i jej członkach,
- współpracy z podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny,
- współpracy z zespołem interdyscyplinarnym.

Praca asystenta rodziny, będzie skutkowałą trafniejszą diagnozą problemów środowiska rodzinnego, ustaleniu spójnego planu pomocy oraz uruchomieniu mechanizmów współpracy z właściwymi instytucjami i służbami.

Praca z rodziną może być prowadzona w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego (psychologiczne, prawne), treningu umiejętności wychowawczych dla rodziców, psychoedukacji, mediacji.

Działania podejmowane przez instytucje to zarówno poradnictwo jak i konkretne usługi, które wspierają rodziny w zwalczaniu bezradności opiekuńczo – wychowawczej, zajmują się profilaktyką, walką z nałogami itp. Instytucje wspierające rodziny starają się stworzyć optymalne warunki do wszechstronnego rozwoju dzieci oraz wychowywania dzieci w ich środowisku rodziny biologicznej.

Adresaci programu

Rodziny przeżywające trudności w opiece i wychowywaniu dzieci, rodziny dotknięte przemocą, uzależnieniami, dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki, przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci.

Źródła finansowania

Źródłem finansowania będą środki pochodzące z budżetu Gminy Prószków, dotacji

celowej budżetu państwa na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny oraz systemu pieczy zastępczej oraz środki pozyskane z innych źródeł.

Monitoring i ewaluacja

Program, będzie koordynowany, przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Prószkowie. W ramach jego realizacji będą gromadzone informacje, które pozwolą na ocenę oraz wskażą dalsze potrzeby. Monitoring pozwoli na analizę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas podjętych. Kierownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Prószkowie co roku do dnia 31 marca przedkłada Radzie Miejskiej w Prószkowie sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.

Podsumowanie

Program wspierania rodziny odwołuje się do podstawowych zasad i wartości związanych z rodziną, a najważniejszą zasadą jest poszanowanie autonomii rodziny.

Zakres wyznaczonych celów i zadań powstał w oparciu o zasoby instytucjonalne, analizę programów z lat poprzednich oraz ocenę niezbędnych danych.

Wyzwaniem dla tut. Ośrodka jest wspomaganie rodzin niewydolnych, w których błędy wychowawcze przekazywane są z pokolenia na pokolenie, a środowisko nie dostarcza nowych przykładów „dobrego rodzicielstwa”. Nieustające zmiany zachodzące w środowisku społecznym, powodują niezbędność ciągłego poszukiwania nowych koncepcji i rozwiązań, jak również powiększanie grona podmiotów współpracujących na rzecz przywrócenia rodzinie zdolności do wypełniania swoich obowiązków. Należy również podkreślić, że celem ostatecznym zawsze będzie, zapewnienie prawidłowo funkcjonującego środowiska dla bezpieczeństwa i dobra dziecka.

Najważniejszą sprawą jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dla dzieci i młodzieży w taki sposób, aby zapobiegać powielaniu nieprawidłowych wzorców w przyszłości.

Osiągnięcie założonych celów możliwe będzie poprzez współpracę wszystkich instytucji i organizacji.

W lokalnym systemie działań w obszarze rozwiązywania problemów społecznych, wszystkie podmioty są ważne, a ich współpraca zapewni pełne i kompleksowe wsparcie.

